KANISA LANGU NA MAKANISA MENGINE.

Maelezo mafupi kuhusu mafundisho ya kanisa la Kiinjili la Kilitheri kama linavyojulikana na madhehebu mengine.

SEHEMU YA KWANZA:
MAFUNDISHO YA IMANI

1. <u>JUU YA MAFUNDISHO MATAKATIFU.</u>

Tunaamini kuwa:-

(a) Maandiko matakatifu yanatofautiana na maandiko mengine yote duniani. Ni Neno la Mungu, kwa sababu watakatifu walioyaandika hawakuyaandika kutokana na mawazo yao bali kwa uvuvio wa Roho mtakatifu.

(b) Kwamba tangu maandiko matakatifu ni Neno la Mungu, hakuna makosa wala tofauti ya aina yeyote inayoonekana katika maandiko haya, bali kwa wakati wote yamekuwa ni ukweli usiobadilika (infallible)

(c) Kwamba maandiko matakatifu ndiyo chemichemi pekee ambapo tunaweza kupata mafundisho yote yanayofundishwa katika kanisa na ni kipimo cha mafundisho yote ya kanisa.

(d) 2 Timotheo 3:16-17 kila andiko lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kuwaonya watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki.

2 Petro 1:21: Maana unabii haukuletwa popote kwa mapenzi ya mwanadamu, bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu, wakiongozwa na Roho mtakatifu.

Yohana 17:8: kwa kuwa maneno uliyonipa nimewapa wao, na wakayapokea.

1 koritho 2:13: Nayo twayanena si kwa maneno yanayofundishwa kwa hekima ya kibinadamu, bali yanayofundishwa na Roho, tukiyafasiri mambo ya rohoni kwa maneno ya rohoni.

(e) Yohana 10:35b na maandiko hayawezi kuanguka.

Yohana 17:17. Uwatakase kwa ile kweli, neno lako ndiyo kweli.

(f) Waefeso 2:20: mmejengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe ni jiwe kuu la pembeni.

1 Petro 4:11. Mtu akisema, na aseme kama mausia ya Mungu.

Yohana 5:39: Mwayachunguza maandiko kwa sababu mnadhani kwamba mna uzima wa milele ndani yake. Na hayo ndiyo yanayonishuhudia.

Tunayakataa mafundisho yafuatayo kwa maana siyo maandiko yatokanayo na Neno la Mungu.

NOTE: Kwa sababu madhehebu mengi siku hizi hayasisitizi umuhimu wa mafundisho,hivyo ni vigumu kujua wanachoshuhudia.

1. Kwamba pia vitabu vya Kiapokalptiki na utaratibu wa mababu ndio msingi wa mafundisho ya imani. Kanisa la Katoliki, kanisa la Kiothodoksi la mashariki. Kumbukumbu la torati 4:2 luka 16:27, Yohana 8:31, 32 (Marko 7:13, wakolosai 2:18)
2. Kwamba "Mafunzo mapya" ni chemichemi na msingi wa Imani. Makanisa ya kisasa ya (Kisectarian) kama jeshi la wokovu, Wamamoki (Mormons) ufunuo katika kitabu cha Wamamoni) Quaklers (Ufunuo kupitia mwanga wa Roho(shaker) ufunuo maalum wa Ann lee) makanisa ya Yerusalem mpyya (Ufunuo wa Swedenborg), Spiritists) ufunuo mpya toka ulimwngu wa roho (Christian Science Bi. Mary Baker G. Eddy's Sayansi na Afya" Kanisa Katoliki la kizayuni (au Dowieites) Waebrania 1:1-2; Wagalatia sura 1:8, Mathayo 28:19-20; 2) timotheo sura 3:15 - 17, luka 16:31. Wanaoamini kwamba:-
3. Maandiko matakatifu ni chemichemi na msingi pekee wa Imani pale wanapokubaliana na fikra. Unitarians, universalists, rationalists, Modernists. Nk. 1koritho 1:21, wakolosai sura ya 2:8, 2 koritho sura ya 10:5, Wakolosai sura ya 2:4, 5,14; 1Timotheo sura ya 6:20-21.
4. Wanaofundisha kwamba:- maandiko matakatifu sito neno la Mungu,lakini yana neno la Mungu: hawa ni kama Unitarians,Rationalists, Quakers, Modern sectarian churches; (Modernists katika madhehebu mengi) Mathayo 5,18,19, koritho 15:54
5. Wanafundishwa kwamba:- si vyote katika maandiko vilivyo na uvuvio, kwa sababu wale waandishi walikuwa na madhaifu; hawa ni kama, Unitarians , Rationalists, Spiritists,makanisa ya yerusalem mpya (Congressional) ,Christian Church, Modern Sectarian Chuches:Waebrania 4:13; Yohana 12:48, Wagalatia 6:16 ,Methali 30:6, Mathayo 4:4, Petro 1:16.
6. Wanaofunsisha kwamba:- maandiko matakatifu yana mapungufu/ hayakukamilika; hawa ni kama kanisa la kirumi, kanisa la Kiothodoksi la mashariki la kitume RC, kanisa la Kiothodoksi, la mashariki au la Mwanga wa ndani, Quakers, Wamenonite au Kanisa la Kristo la Kisayansi (Wanasayansi Wakristo); au wa hekima ya mwanadamu, (Makanisa ya

Kikristo, Unitariaus, Universalists, Arminians,na Modernists : Zaburi 119: 115, 130: 2; 2 Wakorintho 4: 3 - 4; Yohana 20: 31; Yohana 5: 39; Waefeso 3: 3 - 4; Zaburi 19:8).

7. Wanaofundisha kwamba:- Maandiko Matakatifu peke yake hayana nguvu za kuwaokoa wenye dhambi. Hawa ni kama: Quakers, Calvinistic churches, Congre gationalists,wapresbitariani, Wametholidisti, Modernists :- Yohana 6: 63; Warumi 1:16; Yakobo 1:21; Yohana 17:20.
8. Wanaofundisha kwamba:- Wakristo raia wazuiwe kusoma maandiko Matakatifu hawa ni kama: Kanisa la Kirumi RC, Kanisa la Kiothodoksi la Mashariki:- Mathayo 23:13; 1Wathesalonike 5: 27; Yohana 5: 39; 2 Timotheo 3:15.

NOTE:
Nyingi ya hizi Imani potofu zinafundishwa pia katika madhehebu mengine. Wakati wetu huu ni wa kijumla mno, kiasi kwamba ni makanisa machache sana siku hizi yanayofundisha mafundisho ya kweli ya Imani yaliyovuviwa.

*NOTE:
Msimamo bado upo kwa Mapadre wa Kanisa la Kirumi ili kudhoofisha msimamo wa Kiprotestanti wanawashawishi waumini wao wasome Biblia iliyotafsiriwa na kuhaririwa na Kanisa.

2. UFAHAMU WA ASILI JUU YA MUNGU

TUNAAMINI:

(a) Kwamba wanadamu wote kwa asili wanaufahamu juu ya Mungu.

(b) Kwamba ufahamu huu wa asili hautokani na Uumbaji wa Mungu tu, bali pia unatokana na dhamira zetu kwa sababu Mungu ameandika amri zake ndani ya mioyo yetu.

(c) Kwamba ufahamu huu wa asili hautoshi kutupatia wokovu.

(i) Warumi 1: 18 - 20; "Kwa maana ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni juu ya uasi wote na uovu wa wanadamu waipingao kweli kwa uovu. Kwa kuwa mambo ya Mungu yanayojulikana yamekuwa dhahiri ndani yao, kwa maana Mungu aliwadhihirishia. Kwa sababu mambo yale yasiyoonekana tangu kuumbwa ulimwengu yanaonekana, na kufahamika kwa kazi zake, yaani uwezo wake wa milele na Mungu wake, hata wasiwe na udhuru"

(ii) Warumi 2: 14 - 15; " Kwa maana watu wa Mataifa wasio na sheria wafanyapo kwa tabia zao yaliyo ndani ya torati, hao wasio na sheria wamekuwa sheria kwa nafsi zao wenyewe. Hao walionyesha kazi ya torati ili

yalioandikwa mioyoni mwao, dhamiri yao ikiwashuhudia na mawazo yao, yenyewe kwa yenyewe, yakiwashitaki au kuwatetea."

(iii) Warumi 10:17; "Basi imani chanzo chake ni kusikia, na kusikia huja kwa neno la Kristo."
- Yohana 17: 3; "Na uzima wa milele ndiyo huu, wakujue wewe Mungu wa pekee wa kweli na Yesu Kristo uliyemtuma."
- Matendo 4: 12; "Wala hakuna wokovu katika mwingine awaye yote, kwa maana hapana jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo."
- Pia angalia; Waefeso 2: 11- 12; Warumi 16: 25; 1 Wakoritho 1: 18 - 30.

TUNAKATAA: Mafundisho yafuatayo ambayo siyo ya Kibiblia.

(1) Yale mafundisho yanayofundisha kwamba, mwanadamu kwa asili hana ufahamu wa Mungu. Hawa ni kama: Unitarians, Mormons; soma, Matendo 17:25, Zaburi 94: 9; Zaburi 10: 1 - 3.

(2) Wale wanaofundisha kwamba, mwanadamu anaweza kuokolewa kwa ufahamu wake wa asili, pasipo ufunuo wa Injili: Hawa ni kama: Quakers, Arminians, Unitarians, Universalists, Churches of the new Jerusalem, Salvation Army (Jeshi la Wokovu) Calvinistic churches, Modernists; soma, Yohana 1:18; Yohana 17:3.

NOTE:

Imani hizi potofu zimeenea sana na zinasambazwa na wa imani hizo ambao kauli mbiu yao ni kwamba mtu yoyote anaweza kuokolewa kwa kufanya mambo mem kwa wingi kiasi anachoweza.

Maliberalisti wa kisasa wamefanya kazi kubwa kueneza imani hii potofu.

3. MUNGU

TUNAAMINI:

(a) Katika andiko Takatifu lihusulo Utatu Mtakatifu, yaani Mungu aliye kweli Mungu Baba, Mungu Mwana na Mungu Roho Mtakatifu, nafsi tatu zisizogawanyika, wenye mamlaka sawa, ufalme usiokuwa na mwisho, kila nafsi ina kazi yake.

(b) Kwa kuwa kanuni hii ya imani ni ya kimsingi, madhehebu na wahubiri wafundishao kinyume na hayo wako nje ya mafundisho ya kanisa la Kristo. Na kwa kukana kanuni ya utatu hawana tumaini la uokovu.

(a) 1 Wakoritho 8, 4 Mungu ni mmoja tu wala hakuna mwingine. Matayo 28, 19 Enendeni duniani kote mkawafundishe na kuwabatiza kwa jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu. Yohana 10,30 mimi (Yesu) na Baba tu kitu kimoja. 1 Yohana. 2:230. asiemuamini Mwana amemkana na Baba pia. Amwaminie mwana amekwisha muamini na Baba pia. Hiki ni kiapo cha hukumu.

TUNAKANUSHA mafundisho yafuatayo sio ya ki-biblia:-

1. Eti Mungu ni kama binadamu na wala sio Roho. MORMONS, SEVENTII DAY ADVENTIST (Wasabato): Soma Yoh. 4,24 (Isaya 57;15).

2. Eti Miungu wa umilele sio mmoja, wako na wengine pia: UNITARIANS, MORMONS: Soma Zab: 90,2 War. 11,36 (Yoha. 1:1-3).

3. Eti Mungu sio lazima ajue yote ya mbeleni. (Wainjilishavyo /Unitarians, soma Waebrnia 4,13: Zab 139, 7-13.

4. Eti Mungu hapatikani kila mahali (wainjilishavyo Unitarians, Arminians, Mormons, Seventy Day Adventists(Wasabato): Soma Mdo 17, 27. 28 Isa. 6,3 (Zab. 139:7-13).

5. Eti Mungu sio mshirika na mwana (Wainjilishavyo Unitarians, n.k.) Soma Yoh. 3:36: 5:23 I yoha. 5:12.

6. Eti Mungu Mwana si mtakatifu na kuwa na uungu sawa na Mungu Baba na Mungu Roho Mt. (Wainjilishvyo Arminians, Unitarians, Universlists, churches of New Jerusalem, Quakers, Mormons, nk. (Soma Yohana 10:30. Yohana 14, 9: 20:28: War 9.5 1 Yoh. 5,20: 2,23: Yoh. 5:23.

7. Eti Roho sio wa kweli na si Mungu hasa mwenye Uuungu sawa na Baba na Mwana (Wainjilishavyo Aminians, Unitarians, Universalists, Churches of New Jerusalem, Campbellites, Quakers, N,.k.: Soma Mdo. 5,3,4: 1 Wakor, 3,16: 2Wakor. 13:13

8. Eti roho hana ushirika wa moja kwa moja na Mungu Baba na Mungu Roho Mt. (Wainjilishavyo Eastern Orthodox church, Irvinginites, Moravian Brethren: Soma Yoh. 15:26 Gal 4:6 Yoh 16:14-15

TUNAAMINI:-

(a) Maandiko matakatifu ya Utatu Mtakatifu ya kwamba, Mungu wa kweli mwenye nafsi tatu Mungu Baba Mungu Mwana,

Mungu Roho mtakatifu nafsi tatu Mungu mmoja aliye na Uungu sawasawa uweza ulio sawa asiye kuwa na mwisho mwenye utukufu sawasawa kwani kila nafsi ina uweza sawasawa na kamili.

(b) Na kwa vile kanuni hii ya Imani ni ya kimsingi, ahubirie katika dhehebu lolote lile kinyume na hayo kuhusu Utatu Mtakatifu yuko nje ya mafundisho ya kanisa na hawana tumaini katika wokovu.

(a) 1 wakoritho 8:4 Mungu ni mmoja na hakuna mwingine aliye na uwezo zaidi yake. Mathayo 28:19 Nendeni mkawahubirie mataifa yote, na kuwabatiza kwa jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu. Yohana 10:30 Mimi (yaani yesu) na baba yangu tu wamoja.

(b) 1 Yoh. 2:23 Asiyemuamini mwana amemkataa Baba pia na yeyote amuaminie Mwana amemuamini na Baba yake pia. Hiki ni kiapo cha hukumu.

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kuwa si sahihi kibiblia:-

1. Kwamba ni mwili na wala si Roho wafundishwavyo madhehebu ya SEVENTH DAY ADVENTIST na MORMONS: Yohana 4, 24: Isaya 57:15
2. Kwamba siye pekee aliye wa milele, kuna wengine mbali na Mungu walio wa milele. Hayo ni mafundisho ya madhehebu ya UNITARIANS, MORMONS, Soma Zab: 90:3 Warumi 11:36 ,Yoh 1:1-3.

3. Kwamba Mungu hana uweza wa kujua yote yatakayotokea mafundisho ya dhehebu la UNITARIANS: soma Waibrania 4:13 Zab. 139:1-4

4. Kwamba Mungu hayupo kila mahali kulingana na mafundisho ya UNITARIANS, SEVENTIIDAY ADVENTIST, ARMINIANS. Jisomee matendo ya mitume: 17:27-28, Isaya 6:3: Zab. 139:7-13.

5. Kwamba Mungu ni asiye katika Umoja mtakatifu, asiye patikana popote,- Makanisa ya NEW JERUSALEM QUAKERS, MORMONS, SHAKERS, SEVENTH DAY ADV nk. Soma:Yoh. 3:36: 5:23 1Yoh. 3:36 5:23 1 Yoh 5:12.

6. Kwamba Roho Mt. sio kweli kwamba ni mkamilifu sawa na Mungu Baba naye Mungu Roho. Mafundisho ya ARMINIANS, UNITARIANS, UNIVERSALISTS, CHURCHIES

OF NEW JERUSALEM n.k. jisomee Yoh. 10:30 Yoh. 14:9 Yoh: 20:28 Warumi 9:5 1Yoh 5:20 Yoh, 2:23 1 Yoh: 2:23

7. Kwamba Roho Mtakatifu sio kweli mkamilifu sawa na Mungu baba na Mungu Mwana katika utatu Mtakatifu aliye MUNGU MMOJA: Hao ni madhehebu ya ARMINIANS, UNITARIANS, UNIVERSALISTS, CHURCHES OF NEW JERUSALEM nk. Jisomee Mdo. 5:3,4: 1Wakoritho 3:16:2Wakoritho 13:13.

8. Ya kwamba Roho mtakatifu hatokani moja kwa moja na Mungu aliye mwana, na yule Mungu aliye Baba. Hao ni madhehebu ya EASTERN ORTHODOX CHURCH IRVINGITES, MORAVIAN BRETHREN, Jisomee Yoh. 15;26 Wagalatia 4,6,15

TAHADHARI:- MODERLISTS AU LIBERALISTS ni wenye mtuizamo wa imani ya kadri, hawaiamini Biblia, na kufwata fikra zao potofu. Lakini wanamadhehebu wa SECTARIAN CHURCHES wa kileo wao ni (MODERNISTS) akisasa zaidi. Makosa au upotofu wao sio wa leo ni wa tangu kale.

4. KUHUSU MALAIKA

TUNAAMINI:-

(a) Viumbe vya mwanzo kabisa visivyooeneka ni Malaika.

(b) Na kwamba malaika wema ndio Roho, wamehesabiwa katika amani ya mbingu na wana mamlaka makubwa wakimsifu Mungu wakitekeleza AMRI zake na kumtumikia binadamu.

(c) Ya kwamba malaika wale wabaya pepo waliopotea milele wamekataliwa, wanaohesabika kuwa ni maaduni kwa Mungu na binadamu pia. Wakijaribu kuharibu mpango wa Mungu.

(a) Zab: 103,20,21

Waibrania 1,14. Je hao wote sio Roho watumikiao, wakitumwa kuwahudumia wale watakaourithi wokovu.

Mathayo 25,31. Hapo atakapokuja mwana wa Adamu katika ufukufu wake na malaika na watakatifu wote pamoja nae, ndipo watakapoketi katika kiti chake cha enzi.

Zab: 91,11,12. Kwa kuwa atakuagizia malaika wake wakulinde katika njioa zako zote; mikononi mwao watakuchukua, usije ukajikwaa mguu wako katika jiwe.

Yuda 6 na malaika wasioilinda enzo yao wenyewe, lakini wakayaacha makao yao waliyowahusu, amewaweka katika vifungo vya milele chini ya giza kwa hukumu ya siku ile kuu.

Waefeso 6,12. Kwa maana kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama, bali ni juu ya ufalme na mamlala juu ya wakuu wa giza hili, juu ya majeshi na pepo wabata katika ulimwengu wa Roho.
1petro 5,8. Muwe na kiasi na kukesha, kwa kuwa adui yenu Ibilisi, kama samba aungurumayea, huzunguka zunguka akitafuta mtu ammeze.,

TUNAKANA kwamba maandiko yafuatayo sio ya kibiblia:

1. Eti malaika ni pepo watokanao na marehemu waliotutangulia (wanavyodai Churches of The New Jerusalem, Spiritists) hebu soma Yoh. 8,44: (Mt. 22.30
2. Eti wale malaika wema ni roho waliopalizwa kwenye nhazoi ya juu kingume na malaika waovu ni wabaya na hawna heri ya furaha. (Wanavyodai Mormons, Spiritistsm Hebu soma Mat. 25,41: Petro 5,8: Yuda 6: (2Petro 2 :4 op Uf. 12:7-9).
3. Eti malaika wana jinsia: (Wanavyodai Shakers, Mormons) Hebu soma mat, 22,20.
4. Eti malaika ni jinsi ya fira kutoka kwa Mungu anavyofanys kazi kumfikia binadamu. (Wanavyodai Christian Sciencem Spiriristsm nk....pia angalia kurasa tangulizi.

TAHADHARI: Modernist wote hukana uwepo wa Ibilis/binafsi na kusema neno IBILISI ni la jumla.

5. UUMBAJI.

TUNAAMINI

(a) Mungu aliviumba mbingu na dunia katika hali na nyakati ilivyoandikwa katika MAANDIKO MATAKATIFU, yaani kwa kutamka na kinywa chake vyoote vikawa na kwa siku sita tu.

(b) Na kwamba kwa kuwa mwanadamu hakuwepo ilipompendeza Mungu katika uumbaji wkae a dunia, taarifa inayoaminika ni ya pekee kuhusu matukio hayo ni taarifa yake Mungu mwenyewe ambazo tunazipata kwenye BIBLIA.

(a na b) Mw. 1.1 hapo mwanzo Mungu aliziumba mbingu na nchi. Cf Mw..1,31. siku ya sita Ex. 20, 11: ndani ya siku sika.
Waeb. 11,3. Kwa imani twafahamu kwamba ulimwengu uliumbwa kwa Neno la Mungu n.k.
Zab: 115,3. Lakini mungu wetu yuko mbinguni, atakalo lote amelitenda,.

Wakolosai 1,16 Maana hatukufwata hadithi zilizotungwa na werevu, tulipowajulisha nguvu zake Bwana wetu Yesu Kristo. Nk.

TUNAKANA KWAMBA: Mafundisho yeyote yasiyoenenda na MAANDIKO MATAKATIFU kuhusu kazi ya uumbaji na yale yasemayo dunia eti iliibika hatua moja hadi nyingine katika kipindi kirefu kilichotutanulia wasemavyo (evolutions) Soma Zab: 33 ,6 Yoh, 1, 1-3 Zab 148,5

6. BINADAMU NI SURA NA MFANI WA MUNGU.
TUNAAMINI kwamba Mungu aliwaumba wazazi wetu wa kanza sio kama wanyama na wasio na maadili bali aliwaumba kwa sura na mfano wakiwa ni watakatifu na maarifa ya kisayansi kutawala maumbile.
Mw. 1, 26 27. Mungu akasem, na tumuumbe mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu kwa sabbau hii mungu akumuumba mtu kwa sura yake.
Waefes: 4,24. Mkavae utu upya, alioumbwa kwa namna ya mungu katika haki na utakatifu wa kweli. Kol,. 3,10. mkiivaa utu upya, unapfanywa upta n.k.

TUNAAMINI:-

(a) Maandiko matakatifu ya utatu Mtakatifu ya kwamba Mungu wa kweli mwenye nafsi tatu Mungu Baba , Mungu Mwana, Mungu Roho Mtakatifu. Nafsi tatu Mungu mmoja aliye na Uungu sawasawa uweza ulio sawa asiye kuwa na mwisho mwenye Utukufu sawasawa kwani kila nafsi ina uweza sawasawa na kamili.

(b) Na kwa vile kanuni hii ya Imani ni ya kimsingi, ahubirie katika adheheu lolote lile kinyume na hayo kuhusu Utatu Mtakatifu wako nje ya mafundisho ya kanisa na hawana tumaini katika wokove.

(a)1 Wakoritho 8,4 Mungu ni moja aliye na hakuna mwingine zaidi. Mathayo 28,19. Nendeni mkahubirie mataifa yote, na kuwabatiza kwa Jina la Bba na la Mwana na la Roho Mtakatifu.
Yohana 10,30 Mimi (yaani Yesu) na baba yangu tu wamoja.

(b)1 Yoh. 2.23 Asiemuamini Mwana amemkataa Baba pia na yeyote amuaminie Mwana amemuamini na Baba yake pia.
Hiki ni kiapo cha hukumu.

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kuwa si sahhi:-

1. Kwamba ni mwili na wala si roho wafundishwavyo madhehebu ya (SEVENTH DAY ADVENTIST) na (MORMINS) Yohana 4,24: (Isaya 57:15)

2. Kwamba sie pekee aliye wa milele, kuna wengine mbali na Mungu walio wa umilele hayo ni mafundisho ya madehhebu ya UNITARIANS, MORMONS, soma Zab: 90,2 Warumi 11,36 (Yoh. 1:1-3).

3. Mungu hana uweza wa kujua yote yatakayotokea mafundisho ya dhehebu la UNITARIANS Soma Waibrania 4,13 Zab. 139, 1-4.

4. Kwamba Mungu hayupo kila mahali kulingana na mafundishoi ya UNITARIANS, SEVENTII DAY ADVENTIST, ARMINIANS. Jisomee Matendo/mitume: 17,27.28: Isaya 6:3 (Zab. 139:7-13).

5. Kwamba Mungu asiye katika Umoja Mtakatifu, asiyepatikana popote- Makanisa ya NEW JERUSALEM QUAKERS, MORMONS, SHEKERS, SEVENTH DAY AD N.K.)Yoh. 3:36 5:23: 1 Yoh. 5:12).

6. Ya kwamba Mwana si kweli mkamilifu katiak usawa na Mungu Baba naye Mungu roho. Mafundisho ya ARMINIANS, UNITARIANS, UNIVERSALISTS, CHURCHES OF NEW JERUSALEM n.k....Jisomee (yoh. 10,30: Yoh. 14,9 Yoh. 20,28 Warumi 9,5. 1 Yoh. 5,20: Yoh. 5.23 1 Yoh. 2,23.

7. Ya kwamba Roho mtakatifu sio kweli mkamilifu swan a Mungu Baba na Mungu Mwana katika Utatu Mtakatifu aliyue MUNGU MMOJA; Hao ni madhehebu ya ARMINIANS, UNITARIANS, UNIVERSALISTSM CHURCHES OF NEW JERUSALEM nk....Jisomee Mdo. 5,3,4;1Wakoritho 3,16: 2Wakoritho 13,13.

8. Ya kwamba Roho Mtakatigu hatokani moja kwa moja na Mungu aliye Mwana, na yule Mungu aliye Baba. Hao ni madhehebu ya EASTERN ORTHODOX CHURCH IRVINGITES, MOROVIAN BRETHREN: Jisomee Yoh. 15,26: Wagalatia 4,6:15

TAHADHARI:- MODERLISTS AY LIBERALISTS ni wenye mtizamo wa umani ya kadri, hawaiamini Biblia, na kufwata

fikra zao potofu. Lakini wanamadhehebu wa SECTARIAN CHURCHES wa kileo wao ni (MODERNISTS) wa kisasa zaidi. Makosa au upotofu wao sio wa leo ni wa tangu kale.

7. DHAMBI:
TWAAMINI

(a) Dhambi iliingia duniania kutokana na kuanguka kwa mababu zetu mwanzo kabisa.

(b) Na kwamba kwa namna hii sio mababu zetu pekeem bali hara vizazi tumepungukiwa na utukufu.

(c) Kwamba binadamu yeyote kwa maumbile yake wamekufa kwa njia ya dhambi na ni warithi wa gadhabu.

(d) Hivyo basi, mwanadamu hawezi kwa juhudi zake pekee, au matendo mema, maendeleo yake, au tamaduni kaweza kupatana na Mungu na kushinda mauti.

(e) Lakini binadamu wote kwa Neema na imani ameokolewa kupitia kwake kristo Yesu, Mungu na mkombozi wa ulimwengu.

(A) Mw. 3,1-7. Nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote n.k.
1. Yoh. 3,8. Atendae dhambi ni wa ibilisi.
Yak. 1,13,14. Mtu ajaribiwapo asiseme amejaribiwa na Mungu n.k.
Rumi 5:12 Kwa mtu mmojaa dhambi iliingia duniani

(B na C) Efeso 2,1-3. Nanyi mlikuwa wafu n.k.

(Mw 8,21. imekosewa kunukuliwa karatasi la Kiingereza)

Yoh. 3:5-7 Mtu asipozaliwa kwa maji na kwa roho, haturithi ufalme wa mbinguni.'

(d) Rumi 7,18. Kwa maana najua kwamba ndani yangu halikao neno jema
n.k.

Yak. 2.10. Kwa maana mtu awaye yoyote atakayeishika shiria yoote n.k.

2Kor 3,5. Si kwamba twatisha sisi wenyewe n.k.

(Zab. 130:3 Bwana kama wewe ungehesabiwa maovu n.k.

(e) Rumi 3, 28. Basi twaona ya kuwa mwanadamu haesabiwi haki n.k ......

Rumi 8, 1 Sasa hakuna basi hukumu ya dhambi n.k. ....

Rumi 5, 16 - 18. Wala si kwa kadri ya yule mtu mmoja n.k. ....

HAPA TUNAYAKANUSHA mafundisho yafuatayo kwamba siyo ya ki-Biblia.

1. Mungu eti kamuumba binadamu atende dhambi; Calvinist Church, hebu soma Zab. 5,5; Yoh. 3, 16. Walawi 32; 4 Mw. 1; 26 - 27; 5; 5; 1 - 3).

2. Eti dhambi za wazazi wetu wa kwanza ilitokana na dhambi ya uzinzi Shakers, Christian Israelites. Soma Mw. 3,

3. Eti, maelezo ya Biblia kuhusu kuanguka dhambini kwa mwanadamu sio taarifa ya kweli kihistoria hizo ni tunzi za kihadithi tu; Church of the New Jerusalem, Modernist, Soma Rumi 5 12; 1Kor. 15m 21m 22l 1Kor. 11,3.

4. Eti, dhambi ya Adamu haituzuii hali yetu ya kimaumbile kutotenda dhambi kabisa, bali imetupunguzia vipaji vya neema. Eastern Orthodox Church Soma. 3, 5, 6; Efeso 2; 1 Rumi 3, 23.

5. Na kwamba hakuna dhambi ya asili, na kwamba mwanadamu kimaumbile hajaathirika na tukio hilo.

TUNAKANA mafundisho yafuatayo si sahihi ki-Biblia:

1. Mungu anaendana na uhuru wa maamuzi ya binadamu; na eti, haki tangu mwanzo haikutokana na Mungu, bali ni neema ya ziada. Soma ukweli Efeso 4, 24; Kol. 3, 10.

2. Mungu uwepo wake au huuishi utakatifu, lakini unatawala tu uweza wa binadamu kumiliki viumbe wengine. Unitarians, Armenians, Rationalists. Kama ilivyoelezwa hapo juu.

3. Kwamba mwanadamu tangu mwanzo hakuwa na haki ya kipekee, lakini kwa nguvu zake mwenyewe alijiwekea hali ya kuwa Sura na mfano wa Mungu.

4. Kwamba Adamu hajawahi kuwa na hatia yeyote, lakini hata hivyo yeye si mkamilifu; waelezavyo Adventists. Kwa ukweli wa mambo soma Mw. 1,26,27 na ukurasa zilitangulia.

5. Kwamba mwanadamu hakuumbwa kwa sura na mfano wa Mungu, na kwamba hakuna tofauti ya maana kati ya mwanadamu na mnyama pori. Wasemavy; Russelites, Evolutionist, Modernists, Soma kurasa zilizotangulia.

6. Binadamu kimwili amekufa kutokana na Mungu alivyoagiza. Soma Mw. 2, 17.

7. Kwamba mwanadamu aliumbiwa mauti yamkute. Uritarians, Amrmenians. Soma Rumi 5, 12; Rumi 6,23.

8. Kwamba si tu mwili utakufa bali hata na roho pia. Seventh Day Adventists. Soma Mw. 2, 17. Rumi 6, 3; Mat. 10,28.

9. Kwamba binadamu hataonja mauti hata baada ya anguko lake dhambini. Christian Scientists.

VII. KUHUSU DHAMBI

TWAAMINI:

(a) Dhambi iliingia duniani tangu dhambi ile ya mwanzo ya wazazi wetu;

(b) Na kwamba sio tu hao walitenda dhambi ila na hata uzao wao wote umepoteza utukufu wa hapo mwanzo;

(c) Hivyo basi binadamu wote kwa asili yao ni wamekufa kwa kutenda dhambi na warithi wa hukumu;

(d) Kwamba binadamu hawezi kamwe kwa bidii zake za matendo mema maendeleo, tamaduni, kumuezesha apatane na Mungu na kushinda mauti.

(e) Lakini mwanadamu amekombolewa na Neema kwa Imani ndani ya Kristu Yesu Mungu na mkombozi wa dunia hii.

(a) Mw. 3, 7. Na yule mwovu alikuwa mwerevu kuliko hayawani yeyote n.k. ....

(a) Mw. 3, 1 - 7. Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote n.k ....

Yoh3, 8. Atendae dhambi ni wa Ibilisi n.k

Yak. 1. 13, 14. Mtu ajaribiwapo, asiseme, nimejaribiwa na Mungu n.k

Rumi 5; 12 kwa hiyo, kama kwa mtu moja dhambi iliingia duniani.

(B na C) Efeso 2, 1 - 3. Nanyi mlikuwa wafu n.k.

Mw. 8, 21. Tafsiri lugha ya Kiingereza haikuwa sahihi kulingana na maandiko.

Yoh. 3; 5 - 7 Yesu akajibu amin, amin, nakuambia, mtu asipozaliwa kwa mara ya pili n.k

Rumi 7, 18. Kwa maana najua kwamba ndani yangu, n.k

Yak. 2, 10. Maana mtu awaye yeyote atakayeishia sheria yote, ila akajikwaa katika neno moja, amekosa juu ya yote.

2 Kor. 3, 5. Si kwamba twajitosheleza kufikiria neno lolote ni letu wenyewe, bali utoshevu wetu watoka kwa Mungu.

(Zab. 130: 3. Bwana kama wewe ungehesabu maovu yetu, ee Bw. Nani angesimama.

(e) Rumi 3, 28; Basi, twaona ya kuwa mwanadamu huhesabiwa haki kwa imani pasipo matendo ya sheria.

Rumi 8, 1. Sasa basi, hakuna tena hukumu ya dhambi juu yao walio katika Kristo n.k.

Rumi 5, 16 - 18. Wala kadri ya yule mtu mmoja n.k.

TUNAKANA kwamba mafundisho yafuatayo si sahihi ki-Biblia.

1. Kwamba eti Mungu alimuumba binadamu awe mdhambi; CALVINISTC CHURCH Soma; Zab. 5, 5; Yoh. 3, 16; 1 Yoh. 2, 16; (Wal. 32; 4: Mw. 1; 26 - 27; 5; 1 - 3)

2. Kwamba eti dhambi ya wazazi wetu wa kwanza ilitokana na uzinzi; SHAKERS, CHRISTIAN ISRAELITES, Soma; Mw. 3, 6.

3. Kwamba eti maelezo ya kibiblia ya kuaguka kwa kwa mwanadamu dhambini si ukweli hasa ki-historia bali ni simlizi tu. CHURCH OF THE NEW JERUSALEM,

MODERNISTS, Soma; Rumi 5; 13; 1Kor. 15, 21, 22. 1 Kor. 11, 3.

4. Kwamba eti, dhambi ya asili si kikwazo kamili kwa binadamu, ila imedhoofisha utashi wake na kumkosesha karama za ziada ndani mwake hali kadhalika neema. Hawa ni akina EASTERN ORTHODOX CHURCH; Soma Yoh. 3, 5, 6; Efe. 2: 1, Rumi 3, 23.

5. Kwamba eti wazo la la dhambi ya asili halipo, na wala ubinadamu haujaathiriwa kwa kiasi kikubwa na hilo; UNITARIANS, ARMINIANS, CHRUCHESOF THE NEW JERUSALEM, CAMPBELLITES M, ADVENTISTS, MODERNISTS, Soma; Rumi 7, 18; Mw. 8, 21. Rumi 5, 12; (Zab. 14; 1; Mat. 7; 17 - 18; Efe. 4; 22).

6. Kwamba eti, hakuna dhambi ya asili katika ukweli halisi CHRISTIAN SCIENTIST, Angalia kurasa za hapo mwanzo.

7. Kwamba eti, concupiscence, yaani, dhambi za tamaa za mwili na matamanio yake sio dhambi; Soma Rumi 7, 7; Gal. 5, 17; Yak. 1, 15.

8. Maria (Bikra) ALIKINGIWA DHAMBI YA ASILI TANGIA TUMBONI MWA MAMAKE; Waulizeni Roman Catholic Church, (Kupata ufafanuzi) Soma; Yoh. 3, 6; Luk. 1,46 - 47.

9. Kwamba eti, kutokana na dhambi ya Adamu mwanadamu hajawa na hatia za hukumu ya hasira ya Mungu; UNITARIANS, ARMINIANA, nk. ....Soma Efe. 2, 3; Mw. 2, 17; Rumi 5, 12.

10. Kwamba baadhi ya dhambi ni ndogo na dhambi nyingine ni kubwa; ROMAN CATHOLICS, EASTERN ORTHODOX CHURCH, Soma; Yak. 2, 10; Gal. 3, 10.

11. Kwamba eti, watoto hawana dhambi ya kweli;l UNITARIANS, CAMPBELLITES, MORMONS, ADVENTISTS, nk. ....Soma Mw. 6, 5; Zab. 58, 3; nk. ....

12. Kwamba baadhi ya dhambi unaazibiwa kwa kipindi tu, na wala sio adhabu ya milele; ROMANI CATHOLIC CHURCH, Soma Wal. 27, 26; Wagal. 3, 10; Mat. 12, 36.

13. Kwamba eti, mwanadamu licha ya kuanguka dhambini ana utashi wa kutenda mema na mabaya; ROMANI CATHOLIC,

EASTERN ORTHODOX CHURCH, nk. ....Soma; 2 Kor. 3, 5; Efe. 2, 1: Rum 3, 11: 12 (7;18)

VIII. KUHUSU MAISHA YA BAADA YA DUNIANI (PREDASTINATION)

TWAAMINI:

(a) Uchambuzi wa walio na Neema, predestination to salvation; lakini;

(b) Twakataa uchambuzi wa hukumu ya hasira.

(c) Twakataa pia mafundisho yeyote yasemayo eti, sit u kwa neema ya Mungu na weak wake Kristo vyatosha kuwa ni sababu ya uteuzi kwetu katika wokovu wa milele; bali Mungu alikwishajua uzuri uliomo ndani mwetu na ndio sababu alituchagua (matendo meme utendaji ulo sahihi) (kutokushupalia jambo) kujibidiisha, imani pamoja na uvumilivu, nk..........;

(d) Tunaamini kwamba Mungu hataki kumlaani yeyote kati yetu, ila upendo wake hapa duniani kulikotanda na madhambi ni wa duniani kote, na kwamba ukombozi wake Kristo kwetu ni wa ulimwengu wote na wa watu wote.

(a) Rumi 11, 5 - 6. Basi, ni vivi hivi wakati huu wa sasa, yako mabaki waliochaguliwa kwa neema n.k ....

Rumi 8, 28 - 30. Nasi twajua ya kuwa huwaombea watakatifu kama apendavyo Mungu n.k. ....

Cf 2 Petro 3, 9: Yoh. 3, 16.

c) Rumi 9, 11 - 12, 16. Kwa maana kabla hawajazaliwa wale watoto wala hawajatenda jema au ovu ili lisimame kusudi la Mungu la kuchagua si kwa sababu ya matendo bali kwa ajili ya nia yake aitae n.k......................................

2 Timotheo 1, 9. Ambae ametuokoa akatuita kwa mwito mtakatifu n.k ....

Cf Rumi 8, 29, 30; Efe 1, 3 - 5.

d) Yoh. 3, 16, 17. Mungu aliupenda ulimwengu hivyo hata akamtoa mwanae wa pekee, kwa yeyote ataaemuamini hatapotea bali ataurithi uzima wa milele n.k. ...

Mat. 23, 37. Ee Yerusalem uwauwae manabii, na kuwapiga kwa mawe wale waliotumwa kwako ni mara ngapi n.k ....

Cf 1Thimoteo 2, 4 0 6; Mdo. 13, 46; Mdo. 7, 51 ....

TWAKATAA mafundisho haya yafuatayo kuwa siyo ya ki-Biblia;

1. Eti, Neema ya Mungu ya kutuomboa sio kwa kila mwanadam; ila ni kwa waliokwishateuliwa. CALVINISTIC BAPTISTS, CALVINISTIC MEHODIST. Soma Rumi 11, 32; (3; 19) Angalia kurasa zilizotangulia.

2. Kuteuliwa kuwa na neema kunategemea matendo mema ya mhusika; kwa namna Fulani: aeastren orthodox church Angalia Rumi 11,5,6: Efe 1,3-6. 2Timo 1.9: Rumi 9, 11.

3. Kujaliwa neema huendana na nyakati si milele yote: ARMENIANS, METHODOST, n.k... 2Tim 1.9: Rumi 9, 11: Efge 1.3.5. Na maandishi mengine mengi.

4. KWamba hakuna kujazwa kuliko halisi kwa kuwa ni mwanadamu pekee husababisha au ateuliwe kulingana na vitendo vyake mwenyewe; CHURCHES OF NEW JERUSALEM, UNITARIANS, MORMONS, Soma Efe. 1,3 - 6: 2Wathesal. 2, 13: Yoh. 15,16.

5. Kwamba uteuzi wa kupewa neema hutokana moja kwa moja kwa Mungu Mwenyezi kwa amri yake bila ya wazo la Kristo na kazi yake ya kuutakasa ulimwengu: PRESBYTERIANS, CONGREGATIONAL CHRITIANS, nk. .. Soma Efe 1, 3 - 6: 2Tim. 1.9.

6. KWamba wateuliwao hawapotezi neema na imani licha ya hata wakitenda makosa makubwa kiasi gani: PRESBYTERIANS, CONGREGATIONAL CHRISTIANS, CALVINISTIC BAPTIST, METHODIST, Nk. Soma Zab. 52, 10-13: Math. 26,6: 2Sam 12:1 - 13: Zab. 37, 24: Yoh. 20,25,29.

7. Kwamba wateuliwa hawawezi kuwa na uhakika wa wokovu wao licha ya imani yao: kwa kristo: Soma Rumi 8, 38:39: 2Tim. 1, 13: Wafil. 1,6: Luk. 10, 20: 1Tessa 1, 4:1 Pet. 5, 12:12: 2Pet. 1, 10.

8. Kwamba wakosefu wameangamizwa sio makosa na kukosekana kwa imani kwao; eti bali ni kwa ajili ya AMRI ya MUNGU, ambayo ameihodhi licha ya neema na huruma alivyokuwa navyo. - CALVINISTIC CHURCHES, REFORMED PREBYSTERIANS, N.k.. Soma Hosea 13,9: Mat. 23,37, Mdo. 7,51: Mdo: 13,46: Yoh. 3,19: 1Tesa 5,9: Luk. 15,16-24 Nk.

9. MWISHO: Tunayakanusha mafundisho yote ya hao w Calvinistic yanayopinga Neema kwa wote, na yale yaw a - Synergism yanavyokana wokovu wa Neema pekee vyatosha. 1Tim. 2,4: 2Petro 3,9: Rumi 3, 20 - 28.

IX. KUHUSU KRISTO MWANA WA MUNGU.

TUNAAMINI mwana wa Mungu alitwaa mwili wa kibinadamu katika tumbo la mbarikiwa na Bikira Maria, ili awe na Uungu pamoja na ubinadamu pia, visivyotengana wenye umoja ndani ya mtu mmoja, aliye Kristo, Mungu kweli na mwanadamu kweli, aliyezaliwa na Bikira Maria.

Rumi. 9, 5. Ambao mababu ni wao, na kati yao alitoka KRISTO, n.k.......

1Tim. 2, 5, 6. Kwa namna hii Mungu mmoja, na mpatanishi kati ya Mungu na mwanadamu ni mmoja n.k..................

Yoh. 1, 14. Na Neno likageuka likawa mtu, na kuishi pamoja nasi n.k......

1Yoh. 5, 20. Nasi twafahamu kwamba Mwanao wa Mungu amekwisha kuja; n.k ....

Cf Yoh. 20. 28, Yer. 23, 6; Yoh. 5, 23. Mat. 1. 21; 1 Tim. 3, 16; 1Kor. 15, 47.

TUNAYAKANUSHA mahubiri yafuatayo kuwa siyo sahihi ki-Biblia:

1. Eti, Mwana wa Mungu wa umilele, nafsi ya pili ya Mungu Baba, hakujifanya mtu. UNITARIANS, CHURCHES OF THE NEW JERUSALEM, QUAKERS, n.k. ....Soma Waebr. 2, 14; na 4, 15; Wagal. 4, 4 - 5; 1 Tim. 2, 5; Yoh. 1, 14; Mat. 16, 13, 16

2. Eti, Mwana wa Mungu hajachukua mwili wa binadamu katika tumbo lake Mariam, bali umbile lake la ki-

binadamu lilitokana na Mungu Baba moja kwa moja; MEMMONITES, SCHWENKFELDIANS, Somo Waebr. 2, 16 - 17; Rumi. 1, 3; Efe. 5, 3; Luk. 1, 42.

Rejea MEMMONITES, SCHWENFELDIANS. Waeb. 2,16. Rumi 1,3; Efe 5, 30. Luk. 1, 42.

3. Eti, Kristo ana nafsi moja tu, ile ya u-Mungu mwana basi; SEVENTY DAY ADVENTISTS, Soma; Yoh 1, 14; 1Yoh. 4, 23; 1Tim. 3. 16.

4. Eti , Kristo ana nafsi moke ile ya u-binadamu basi; UNITARIANS, RUSSELLITES, nk............Soma 1Tim. 3,16; Yoh. 1,14;

5. Eti, Kristo hawezi kuwa na nafsi mbili, kwa kuwa hakuna tofauti kati ya u-Mungu wake na u-binadamu wake; MORMONS, MODERNISTS. Soma; Yoh. 1, 14; 1Tim. 3, 16; Kol. 2,9.

6. Eti, ubinadamu wake Kristo, na wa kwetu na nafsi ya Mungu vimeunganishwa pamoja, SCHWENKFELDINS, Soma; Mat. 16, 13. 16; 1 Tim. 2,5 - 6.

7. Eti, baada ya ufufuko nafsi ya u-Mungu inakuwa nje ya nafsi ya binadamu; CALVINISTIC CHURCHES, Soma; Yoh. 1, 14; 1 Kor. 8,6; 1Tim. 3, 16; n.k ....

   (Wanahubiri eti, kwa vile kuinuliwa kwa binadamu kufikia u-Mungu unaanzia hapa duniani, ubinadamu wetu unaanzia mbinguni).

8. Eti, muungano ulioko kati ya binadamu na Mungu katika ekarastia sio wa kweli, lakini fikra kwamba Mungu ni binadamu, ni Mungu the usemi CALVINISTIC CHURCHES, Soma; Luka 1, 35; 1Kor. 15, 47. Mat. 16, 16; Rumi 9, 5.

9. Eti mawasiliano kati ya binadamu na Mungu (ktk sala) sio wa kweli bali ni wa kubuni; CALVINISTIC CHURCHES, Soma; 1Petro 3; 18; 22; Mdo. 20, 28. Rumi 8, 32.

10. Eti, Kristo wakati alipochukua ubinadamu wetu hakuwa na nguvu za ki-Mungu, ila alikuwa na karama za kiasi tu na uweza wenye mipaka yake ambao

binadamu alivirithi baada ya yeye kuinuliwa jibu. CALVINISTIC CHURCHES Soma Yoh. 1, 14; n.k ....

11. Eti, Kristo aliye pia binadamu, alipata utukufu wa kimbingu na ufalme wa kimbigu baada ya kuinuliwa kwake; EVANGELICAL CONGREGATION, CALVINISTIC CHURCHES, Angalia pia kurasa zilizotangulia.

12. Eti, Kristo aliye pia binadamu alipokea nguvu kamili za ki-Mungu alipobatizwa MORMOS, Soma Yoh. 1, 14. Kol. 2, 19; 1 Yoh. 4, 2 - 3.

13. Eti, Yesu Kristo mtu kweli sio Mungu, hana utukufu wa ki-Mungu na hapaswi kusujudiwa, kama Mungu. UNITARIANS, SHAKERS, UNIVERSALISTS, MODERNIST, Soma Yoh. 5,33. Rumi 14, 10 - 11 (Wafil. 2; 9 - 10).

14. Eti, Kristo kama mkombozi na mpatanishi, ni mdogo kwa Baba katika nguvu utukufu na ufalme; ARMINIANS, MODERNISTS, Soma Yoh. 5, 23.

15. Eti, kwa kuwa hakuna hali ya mwingiliano wa nafsi ndani yake Kristo, kila nafsi hujitegemea katika kutekeleza shughuli za ki-Mungu ya utawala wake Kristo, CALVINISTIC CHURCH, Soma; 1 Tim. 2,5; 1 Yoh. 3, 8; 1Kor. 15,3; Wagal. 1, 4; Efe. 5, 2 - 25.

16. Eti, Kristo alifanya kazi zake kama mwanadamu sawa na ki-ubinadamu zilizotangulia.

17. Eti, Kristo ni mpatanishi kwetu ki-binadamu tu. MORAVIAN BRETHREN, IRVINGITES, Soma; 1 Tim, 2, 5; Tito 2, 13; 1 Tim 3, 16.

ONYO: Mafundisho kuhusu u-Mungu wake Kristo pamoja na u-binadamu kwa wakati wote ilizua kero katika fikra na wanadamu.

X. KUHUSU KRISTO NA KAZI ZAKE:

TUNAAMINI:

(a) Kwamba Yesu aliye Kristo ni Mungu kweli, na mtu kweli, aliteseka na kusulubiwa kifo cha msalaba,

akazikwa, tena akafufuka siku ya tatu kusudi awe mpatanishi na Mungu na kujitoa mhanga kwa ajili yetu na dhambi zetu, ile ya asili na dhambi zetu binafsi.

(b) Akashuka kuzimu akafufuka siku ya tatu.

(c) Baadaye alipaa mbinguni akaketi mkono wa kuume wa Baba na milele atatawala na miliki juu ya viumbe vyote na hasa kukusanya kuongoza na kulinda Kanisa lake la duniani.

(d) Na Kristu yule yule mwishoe atakuja tena kuhukumu walio wazima na wafu pia.

(a) Gal. 4, 4 - 5 - hata ulipowadia utimilifu wa nyakati; Mungu alimtuma Mwanae, ambaye amezaliwa na mwanamke chini ya sheria, nk.......................

Isa 53; 4 - 5: Hakika ameyachukua masikitiko yetu, n.k....................

1Petro 2, 24 - Yeye mwenyewe alizichukua dhambi zetu, n.k ....

(b) 1 Petro 3, 18 - Kwa maana Kristo aliteswa ....nk.......................

Kol. 2, 15 - Akiisha kuzivua enzi na mamlaka ....nk......................

Efe. 4, 9, 10 - Basi neno hili alipaa ....nk ....

c) Mdo. 1, Akiisha kusema hayo, n.k ....

Zab. 68, 18 - Wewe umepaa juu n.k. ....

Zab. 110. 1 - Neno la Bwana kwa Bwana wangu ....n.k ....

(d) Mdo. 17, 31 - Kwa maana ameweka siku atakayewahukumu ....nk.........

2 Kor. 5, 10 - Kwa maana imetupasa sisi sote kudhihirishwa mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo............n.k ....

1Thes. 4:16. Kwa sababu Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu; nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza. (Tazama Mathayo 25:31-46; 2 Petro 3:10.

TUNAKATAA: mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba Kristo aliitimiza sheria kwa Waarmenia, Wamoraviani, Wamethodisti, Wayunitariani, Makanisa ya Yerusalemu, Wamomeni, Waprotestanti Huru, Waisraeli Wakristo na Wamodenisti kwa niaba yetu. Rum. 5:19; Waf. 2:7-8; Gal. 4:4-5.

2. Kwamba Kristo aliitimiza sheria kwa wateule (wale waliochaguliwa) tu: Makanisa ya Kikalvini, Wapresbiteriani, Congregational Christians, Wabatisti wa asili ya Calvin, Wamethodisti wa asili ya Kalvin, n.k. 2 Kor. 5:15-19; Yn. 1:29; I Tim. 4:10; 2 Pet. 2:1; Tito 2:11.

3. Kwamba Kristo alikuja ulimwenguni kama mtoaji wa Sheria na kutangaza sheria mpya za kuhesabiwa haki: Kanisa la Roman Katoliki, Wayunitariani, Waarmenia, Wamethodisti, Wamenonaiti, Wakembelaiti. Gal. 3:24; Yn. 5:45; Mat. 22:37-40.

4. Kwamba Kristo aliishughulikia *dhambi ya asili* kwa utoshelevu na kutwaa adhabu ya dhambi milele, ili mwanadamu ashinde kikamilifu dhambi zote halisi zitakazotendwa baada ya ubatizo pamoja na kuzibeba adhabu za kitambo kidogo: Kanisa la Katoliki la Roma. Ebrania 10:10-14; 1 Pet. 3:18; 1 Yn. 2:1-2; Rum. 5:10.

5. Kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya wateule tu na kusamehe kikamilifu dhambi zao tu: Makanisa ya Kikalvini, Wapresbiteriani, Congregational Christians, Wabatisti wa asili ya Kalvini, Wamethodisti wa asili ya Kalvin, Waaldensia. 2 Kor. 5:15-18; Yn. 1:29; 1 Tim. 2:5-6; Rum. 8:32; Ebr. 2:9; Tito. 2:11; 2 Pet. 2:1.

6. Kwamba kifo cha Kristo pekee hakitoshi kusamehe dhambi zetu, bali msamaha ni neema ya Baba tu: Waarmenia. Rum. 5:10, Yn. 19:30; 1 Pet. 2:24.

7. Kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi za ulimwengu, lakini kikomo cha upatanisho ni kwa waaminio tu na kwamba

upatanisho huo ulianza mwaka wa 1844. Wasabato. Ebr. 1:3; Rum. 8:34; 1 Tim. 4:10; Tito. 2:11; 2 Pet. 2:1; 1 Kor. 15:57; 1 Yn. 1:7.

8. Kwamba Kristo hakutosheleza msamaha kwa ajili ya dhambi za mwanadamu, kwa hiyo utoshelevu huo hauhitajiki. Wayunitariani, Wayunivestalisti, Waprotestanti Huru, Shakers, Spiritists, Wamodenisti. Zab. 49:8-9; Uf. 14:13:(5:9); Isa. 53:6; Rum. 3:23-26; Mdo. 4:12; Mat. 20:28; 1 Tim. 2:6; Rum. 8:32, 2 Kor. 5:19-21.

9. Kwamba kwa kufa kwake Kristo hakulipia adhabu ya dhambi zetu, bali aliuwezesha upendo wa Mungu kumsamehe mwenye dhambi atubuye. Jeshi la Wokovu na Wakalvinisti wengi. 2 Kor. 5:14-15; Yn. 1:29; 1 Yn. 3:8.

10. Kwamba Kristo hakutukomboa kwa mateso na kufa kwake, bali ametuwekea nafasi tu katika Utawala wake (Millenium) ili turithi uzima wa milele kwa njia ya utii wetu wenyewe. Waruselaiti (Rusellites), Isa. 53:6; Mat. 20:28; Yn. 14:6; Lk. 16:26; 1 Yn. 1:7; 1 Yn. 2:1-2.

11. Kwamba Kristo si Mpatanishi pekee kati yetu na Mungu, kwa hiyo watakatifu pia ni wapatanishi, na hasa Maria, ambaye ustahili wake ni wa thamani kubwa mbele ya Mungu kiasi cha kuweza kutuombea: Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki. Yn. 14:6; Mdo. 4:12; 1 Tim. 2:5.

12. Kwamba Kristo si Mwokozi pekee wa ulimwengu: Wamodenisti, Shakers. Isa. 42:8; Isa. 43:11.

13. Kwamba ubinadamu wa Kristo ulipewa sifa/tabia ya kiungu zilizokoma wakati wa kutukuzwa kwake: Makanisa ya Kikalvini, Schwenkfeldians. Zab. 102:27; Ebr. 1:12-13; Efe. 1:20-21.

14. Kwamba katika hali yake ya ubinadamu wakati wa kuteswa (kudhalilishwa) kwake, Kristo hakuwa na ukuu wa kimungu, kwa sababu uwezo huo alipewa wakati wa kutukuzwa kwake tu: Waarmenia, Evangelical Congregational, Campbelittes, Irvinginites, Makanisa ya Kikalvinisti kwa ujumla. Yn. 2:11; Yn. 18:6; (Isa. 9:6-7).

15. Kwamba nafsi ya Kristo haikuonja maumivu wakati wa mateso: Kanisa la Roma Katoliki. Mat. 27:46; Mat. 26:38; Lk. 22:42; Ebr. 2:17-18; (Ebr. 5:7-8).

16. Kwamba ghadhabu ya Mungu haikuwa juu ya Kristo wala mateso ya jehanamu (motoni) hayakumpata: Wayunitariani, Waarmenia, Ushirikiano wa Kiinjili, Wayunivestalisti, Waprotestanti Huru, Wamodenisti. Gal. 3:13; Gal. 3:10; Rum. 6:23; (Zab. 16:10).

17. Kwamba baada ya kifo nafsi ya Kristo iliingia kuzimuni (*limbus patrum*) ili kuwafungua na kuwaweka huru watakatifu wa Agano la Kale. Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Katoliki la Mashariki. 1 Pet. 3:18-19; Kol. 2:15; 1 Kor. 15:55; (Lk. 16:23).

18. Kwamba kwa hakika Kristo hakushuka kuzimu: Makanisa ya Kikalvinisti, Waarmenian, Wayunitarian, Evangelical Congregational Church. Efe. 4:9; 1 Pet. 3:18-19; Kol. 2;14.

19. Kwamba Kristo hakufufuka kimwili toka kwa wafu: Waruselaiti, Christian Scientists. Yn. 2:19; Waf. 3:20-21; Mat. 28:2ff; Yn. 20:19-26; Mat. 17:1ff; (Zab. 16:9-11).

20. Kwamba baada ya kutukuzwa Kristo alikuwa na mwili mpya tofauti na mwili aliokuwa nao awali: Wayunitarian. Lk. 24:39; Waf. 3:8-9; Mdo. 7:55.

21. Kwamba kuketi kwa Kristo katika mkono wa kuume (wa Mungu) hakumaanishi mamlaka aliyonayo juu ya ulimwengu, wala nguvu na ukuu na enzi, (kulingana na hali ya ubinadamu), bali ni uwezo wenye ukomo na mipaka ya sehemu iliyo yake mbinguni: Makanisa ya Kikalvinisti, Waanglikana, Congregational Christians, Wababtisti, Wamethodisti, Evangelical Congregational, Waarmenia, Unitarians (wasioamini Utatu Mtakatifu), Wasabato, n.k. Zab. 110:1; Ebr. 1:3; Efe. 1:20-23; 1 Pet. 3:22.

22. Kwamba Kristo hayupo ulimwenguni, bali anawakilishwa na Roho Mtakatifu: Wamomeni. Mat. 28:20.

IX YAHUSUYO KUZALIWA MARA YA PILI/ KUBADILIKA KIIMANI

TUNAAMINI KWAMBA (a) imani iokoayo ndani ya Kristo haipatikani kwa ama ndani ya mwanadamu yeyote, bali ni karama ya Roho Mtakatifu inayotolewa bure wakati wa kuzaliwa mara ya pili; (b) kuzaliwa mara ya pili si kazi ya mwanadamu, bali ni kazi ya Mungu, ambaye kwa neema na kwa nguvu yake, kwa njia ya Kristo, huwabadilisha wenye dhambi kwa Injili; (c) Roho Mtakatifu hufanya kazi ya kubadilisha si watu wachache tu, bali wasikiaji wote wa Neno, na iwapo baadhi ya wasikiaji hawaokolewi ama kubadilika hiyo haitokani na upungufu wa neema ya Mungu bali ni matokeo ya ukaidi na upinzani wao. (d) Tunakataa mafundisho yote yenye twaswira mbili tofauti kwamba kubadilishwa (okolewa) hakuletwi moja kwa moja na neema ya Mungu, ila kwa kiasi fulani kunachangiwa na juhudi ya mwanadamu kwa tabia njema, uamuzi binafsi na kutokuwa na hatia kwa kulinganishwa na wengine. (e) Tunakataa pia mafundisho ya Kikalvini yanayosema kwamba kwa hakika Mungu hatawaokoa wasikiaji wote wa Neno, isipokuwa wateule tu.

a) 1 Pet. 1:3-4 Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa rehema zake nyingi alituzaa mara ya pili ili tupate tumaini lenye uzima kwa kufufuka kwake Yesu Kristo katika wafu; tupate na urithi usioharibika, usio na uchafu, usionyauka, uliotunzwa mbinguni kwa ajili yenu.

Yn. 3:5-6 Yesu akajibu, Amin, amin, nakuambia, mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho, hawezi kuuingia ufalme wa Mungu. Kilichozaliwa kwa mwili ni mwili; na kilichozaliwa kwa Roho ni Roho.

Efe. 2:1 Nanyi mlikuwa wafu kwa sababu ya makosa na dhambi zenu; (Tazama pia Yak. 1:18; Zab. 103; Yn. 8:21; Zab. 51:7; Zab. 51:12; Yer. 31:18; Rum. 3:23; Rum. 7:18.

b) 1 Kor. 2:14 Basi mwanadamu wa tabia ya asili hayapokei mambo ya Roho wa Mungu maana kwake huyo ni upuzi, wala hawezi kuyafahamu, kwa kuwa yatambulikana kwa jinsi ya rohoni.

Efe. 1:19-20 Na ubora wa uwezo wa ukuu wake ndani yetu tuaminio jinsi ulivyo; kwa kadiri ya utendaji wa nguvu za uweza wake; aliotenda katika Kristo alipomfufua katika wafu, akamweka mkono wake wa kuume katika ulimwengu wa roho.

Rum. 10:17 Basi imani, chanzo chake ni kusikia; na kusikia huja kwa neno la Kristo.

c) Mat. 23:37 Ee Yerusalemu, Yerusalemu, uwauaye manabii, na kuwapiga kwa mawe wale waliotumwa kwako! Ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya pamoja watoto wako, kama vile kuku avikusanyavyo vifaranga vyake chini ya mabawa yake, lakini hamkutaka!

Mdo. 7:51 Enyi wenye shingo ngumu, msiotahiriwa mioyo wala masikio, siku zote mnampinga Roho Mtakatifu; kama baba zenu walivyofanya, na ninyi ni vivyo hivyo.

d) 1 Kor. 2:14 Basi mwanadamu wa tabia ya asili hayapokei mambo ya Roho wa Mungu maana kwake huyo ni upuzi, wala hawezi kuyafahamu, kwa kuwa yatambulikana kwa jinsi ya rohoni.

Efe. 4:18 ambao akili zao zimetiwa giza, nao wamefarikishwa na uzima wa Mungu, kwa sababu ya ujinga uliomo ndani yao, kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao.

Waf. 2:13 Kwa maana ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi lake jema (Tazama pia Lk. 19:41-42; Rum. 3:23; Rum. 8:7).

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba kuzaliwa mara ya pili si kazi ya Mungu pekee, bali kwa sehemu ni kazi ya mwanadamu. Wakempbelaiti, Wapresbiteriani, Watetemekaji, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Shakers, Unitarians, Synergists, Waroma na Makanisa ya Orthodox ya Mashariki, Waarmenia, Modernists, Wamenonaiti, Free Will Baptists, Wamomeni, Wasabato, Ushirika wa Kiinjili, Universalists, (See passages above).

2. Kwamba watoto hawawezi kuokolewa: Unitarians, Wakempbelaiti, Wabatisti. Mk. 10:14; Mat. 18:10-11; (Tazama pia Isa. 28:9).

3. Kwamba haiwezekani mtu akapoteza imani akiishaokolewa na kwamba mtu akianguka hawezi kuipoteza neema. Makanisa ya Kikalvini, Wakempbelaiti, Wapresbetariani n.k. Gal. 4:19, Lk. 8:13. (Tazama pia Mwanzo 3).

4. Kwamba wito kwa wasio wateule si wa kweli wala wa dhati kwa hiyo hauwezi kuwa na matokeo yanayotarajiwa: Makanisa ya Kikalvini, Wapresbeteriani, Congregational Christians, Wabatisti wa Kikalvini. Mat. 11:28; Mk. 16:15-16; Mdo. 17:30; Mat. 28:19-20. (Mithali 1:24; Isa. 1:5; 18-20; Ezek. 33:11).

5. Kwamba Roho Mtakatifu huumba imani na toba lakini si kwa njia ya Neno la Mungu, bali kwa mwanga wa ndani ambao Roho Mtakatifu huwapa mwanadamu: Watetemekaji (Quakers). Rum. 10:17; Yak. 1:18; 1 Pet. 2:2.

6. Kwamba imani si karama itokanayo na neema ya Mungu Roho Mtakatifu pekee, bali mwanadamu anaweza kuiamini Injili pasipo Roho Mtakatifu: Unitarians, Wakempbelaiti, Waarmenia, Wapresbeteriani wa Cumberland. 1 Kor. 12:3; Kol. 2:12; Mat. 16:17; Yn. 6:44, 65.

7. Kwamba neema ya Mungu iokoayo haizuiliki ama kupingika: Makanisa ya Kikalvini, Congregational Christians, Wabatisti wa Kikalvini, n.k. Isa. 65:2; Lk. 7:30; Yn. 5:40; (Mdo. 7:51).

XII. YAHUSUYO IMANI NDANI YA KRISTO

TUNAAMINI (a) kuwa kwa njia ya Kristo mwanadamu amepatanishwa na Mungu na upatanisho huo unatangazwa kwa wanadamu kwa njia ya Injili na kwa utimilifu wake wanadamu wote wanapaswa kuuamini ujumbe wa neema ya Mungu, *na kwamba imani ndani ya Kristo ni njia pekee ya kupata msamaha wa dhambi na wokovu;* (b) kwamba imani ndani ya Kristo ni kuamini pasipo shaka msamaha wa dhambi kwa njia ya Kristo peke yake.

a & b) Mdo. 10:43; Huyo manabii wote humshuhudia, ya kwamba kwa jina lake kila amwaminiye atapata ondoleo la dhambi.

Yn. 3:16-17, 36 Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Maana Mungu hakumtuma Mwana ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe katika yeye. Amwaminiye Mwana yuna uzima wa milele.

Ebr. 11:1 Basi imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo, ni bayana ya mambo yasiyoonekana. (Tazama pia Rum. 4:20-21).

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba imani haitokani na kuamini Injili bali kukubali mafundisho kama yanavyofundishwa na Kanisa: Kanisa la Roman Katoliki. Yn. 3:36; Rum. 4:20-21; 2 Tim. 1:12; Yn. 20:28ff.

2. Kwamba imani iokoayo haitokani na mwenye dhambi kuamini kuwa msamaha wa dhambi zake unatokana na Kristo, bali kuikubali Injili: Kanisa la Roman Katoliki, Universalists, n.k. Rum. 8:38-39; Ebr. 10:22; (Rum. 5:4; Ebr. 6:18; 10:38-39).

3. Kwamba kiini cha imani si Kristo msulibiwa na haki yake: Unitarians, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Watetemekaji (Quakers), Modernists. Mdo. 16:31; Rum. 3:24-25; Gal. 2:20; (1 Kor. 1:18-23; 2:2).

4. Kwamba upendo na utii ni asili ama kiini, na si matunda ya imani: Unitarians, Waarmenia, Kanisa Roman Katoliki, Wamenonaiti, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Modernists. Gal. 5:4-6; Ebr. 11:1.

5. Kwamba imani iokoayo pamoja na dhambi ya kufisha kwa pamoja zinaweza kuwemo ndani ya mioyo ya wateule: Kanisa Katoliki la Roma, Makanisa ya Kikalvini, Yn. 2:3-4; 1 Yn. 3:36, (Rum. 3:31; Yak. 2:14-26; Efe. 2:10).

XIII YAHUSUYO KUHESABIWA HAKI

TUNAAMINI (a) kwamba Mungu hawapokei wanadamu kwa msingi wa matendo yao mema, (b) bali pasipo matendo ya Sheria, kwa neema tu, na kwa ustahili mkamilifu unaotokana na Kristo. Kristo huwahesabia haki kwa kuwatambua wote wanaoamini kuwa wenye haki na kwamba kwa ajili yake Kristo dhambi zao zimesamehewa. (c) kwamba kwa fundisho hili Kristo anapewa heshima anayostahili, na kwa njia yake tu wenye dhambi hupokea faraja idumuyo yaani uhakika kwamba Mungu ni mwenye neema kwao.

a) Zab. 130:3-4. Bwana, kama wewe *ungehesabu maovu*, Ee Bwana, *nani angesimama?* Lakini kwako kuna msamaha, ili wewe uogopwe.

Zab. 31:1. *Nimekukimbilia wewe, Bwana,* nisiaibike milele. Kwa haki yako uniponye.

Zab. 143:2. Wala *usimhukumu* mtumishi wako, maana kwako hakuna aliye hai mwenye haki.

b) Rum. 3:28. Basi, twaona ya kuwa mwanadamu huhesabiwa haki kwa imani pasipo matendo ya sheria.

Rum. 3:22-24. Ni haki ya Mungu iliyo kwa njia ya imani katika Yesu Kristo kwa wote waaminio. *Maana hakuna tofauti; kwa sababu wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu; wanahesabiwa haki bure kwa neema yake*, kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu.

1 Kor. 1:30. Bali kwa yeye ninyi mmepata kuwa katika Kristo Yesu, aliyefanywa kwetu hekima itokayo kwa Mungu, na haki, na utakatifu, na ukombozi. Rum. 8:33-34.

c) 1 Tim. 2:5 Kwa sababu *Mungu ni mmoja*, na *mpatanishi* kati ya Mungu na wanadamu ni mmoja, Mwanadamu Kristo Yesu.

Rum. 8:38-39 Kwa maana nimekwisha kujua hakika ya kwamba, wala mauti, wala *uzima*, wala malaika, wala wenye mamlaka, wala yaliyopo, wala yatakayokuwapo, wala wenye uwezo, wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala kiumbe kinginecho chote hakitaweza *kututenga na upendo wa Mungu* ulio *katika Kristo Yesu Bwana wetu.*

2 Kor. 1:19-20 Maana Mwana wa Mungu kristo Yesu aliyehubiriwa katikati yenu na sisi, yaani, mimi na Silwano na Timotheo, hakuwa ndiyo na siyo; bali katika yeye ndiyo. Maana ahadi zote za Mungu zilizopo katika yeye ni ndiyo; tena kwa hiyo katika yeye ni Amin; Mungu apate kutukuzwa kwa sisi. (Tazama pia Rum. 3:22-25).

d) Rum. 3:28. Basi, twaona ya kuwa mwanadamu huhesabiwa haki kwa imani pasipo matendo ya sheria.

2 Tim. 1:9. Ambaye alituokoa akatuita kwa mwito mtakatifu, si kwa kadiri ya matendo yetu sisi, bali kwa kadiri ya makusudi tuliyopewa katika Kristo Yesu tangu milele.

Rum. 4:5. Lakini kwa mtu asiyefanya kazi, bali amwaminiye yeye ambaye amehesabiwa haki asiyekuwa mtauwa, imani yake mtu huyo imehesabiwa kuwa haki.

Efe. 2:8-9. Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo mtu awaye yote asije akajisifu.

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba kuhesabiwa haki si tendo la Mungu mwenyewe ambalo kwa njia yake huwapa waaminio haki ya Kristo, bali linategemea kugeuzwa na kutakaswa kwa njia ya neema inayoshindiliwa (tiwa) moyoni mwa mwenye dhambi. Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki, Wamenonaiti, Irvingites, Watetemekaji (Quakers), makanisa ya Yerusalemu Mpya, Schwenkfeldians, Jeshi la Wokovu. Rum. 8:33-34; (Rum. 11:6).

2. Kwamba kwa hakika dhambi zimesamehewa lakini si kwa ajili ya Kristo wala si kwa kuhesabiwa haki kwa ajili yake: Unitarians, Waarmenia, Modernists, Universalists. Efe. 1:7; Rum. 11:6; Mdo. 10:43; 2 Kor. 5:21; Waf. 3:9.

3. Kwamba kuhesabiwa haki hakujumuishi msamaha wa wakati huu wa sasa (kwa sababu ondoleo la dhambi halikamilika bado), bali ni katika ahadi ya msamaha kwa wakati ujao ambao wameahidiwa wale wanaotubu na kuziacha dhambi: Wasabato, Rum. 3:24,35; (Zab. 103:3).

4. Kwamba dhambi hazijasamehewa badala yake zimeangamizwa: Christian Scientists. 1 Yn. 1:8-9.

5. Kwamba katika kusamehe dhambi Mungu hafuti adhabu zote, bali mwanadamu mwenyewe anapaswa kulipia kwa ukamilifu msamaha wa adhabu za muda wa sasa: Kanisa la Roman Katoliki, Universalists. Efe. 2:4-5; 1 Yn. 4:10; Kol. 2:13; Rum. 4:5; Rum. 10:4; (Ebr. 10:14).

6. Kwamba mwanadamu anahesabiwa haki, lakini si kwa sababu ya imani inayotegemea ustahili wa Yesu, bali ni kwa ajili ya utii wa hiari kwa Neno lake: Kanisa Katoliki la Mashariki, Wamenonaiti, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Wasabato, Wamomeni, Irvingites, Waarmenia, Unitarians,

Waprotestanti Huru, Wakempbelaiti. Waf. 3:9; Mdo. 10:43; Efe. 2:8-9; Rum. 4:16; (Rum. 10:14).

7. Kwamba mtu anahesabiwa haki kwa njia ya "matendo ya imani," na kwamba wokovu wa mtu unategemea matendo mema: Wakempbelaiti, Watetemekaji (Quakers), Wakristo wa Kiisraeli: Rum. 3:22; (Rum. 11:6).

8. Kwamba Mkristo hawezi kuwa na uhakika wa msamaha wa dhambi zake, na kwa ajili hiyo analazimika kuwa na mashaka kuhusu wokovu wake: Kanisa la Roman Katoliki. Rum. 5:1-2; Rum. 8:15-16.

9. Kwamba mwenye hakika na msamaha wa dhambi ni yule anayehisi neema ya Mungu moyoni mwake: Wamethodisti; Wamoraviani, Evangelical Congregational, Jeshi la Wokovu, Makanisa ya Kikalvini: Yn. 20:29; 1 Yn. 3:20; Rum. 4:18-22; Yak. 1:6; (Zab. 51:3-8, 10-12; Zab. 28:1).

XIV YAHUSUYO TOBA

TUNAAMINI (a) kwamba toba ni kumgeukia Mungu kwa njia ya imani katika Kristo pale ambapo kwa njia ya sheria mwenye dhambi anatambua dhambi zake na kuzijutia: (b) kwamba toba inaambatana na mambo mawili yaani majuto na imani; (c) kwamba kujuta ni huzuni ya kweli na ya uaminifu, inayotokana na dhambi kuwekwa bayana kwa njia ya sheria ya Mungu, kuogofwa na ghadhabu na adhabu ya Mungu iliyo ya haki: kwamba imani ni tendo la nafsi ambayo neema na rehema ya Mungu vinakaa ndani yake kwa nguvu ya Roho Mtakatifu kama ilivyo katika Injili kwa kusudi la kuupata uzima wa milele.

a) Luka 18:13. Lakini yule mtoza ushuru alisimama mbali, *wala hakuthubutu*
hata kuinua macho yake mbinguni, bali alijipiga-piga kifua kifua akisema, Ee Mungu, *uniwie radhi mimi mwenye dhambi.*

b & c) Zab. 51:17. Dhabihu za Mungu *ni roho iliyovunjika*; *moyo uliovunjika na kupondeka*, Ee Mungu, hutaudharau.

Mdo. 16:30-31. Kisha akawaleta nje akasema, Bwana zangu yanipasa nifanye nini nipate kuokoka? Wakamwambia, *mwamini Bwana Yesu*, nawe *utaokoka* pamoja na nyumba yako.

d) 2 Tim. 1:12. Kwa sababu hiyo nimepatikana na mateso haya, wala sitahayari; kwa maana *namjua yeye niliyemwamini*, na *kusadiki ya kwamba aweza kukilinda nilichokiweka* amana kwake hata siku ile.

1 Kor. 12:3. Kwa hiyo nawaarifu, ya kwamba hakuna mtu anenaye katika Roho wa Mungu, kusema, Yesu amelaaniwa; *wala hawezi mtu kusema, Yesu ni Bwana, isipokuwa katika Roho Mtakatifu.*

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba toba ni Sakramenti ya Agano Jipya kwa ajili ya dhambi za mauti zilizotendwa baada ya ubatizo, na kwamba inajumuisha majuto ya moyo, kuungama dhambi zote mbele ya Paroko (Padre) na kufanya matendo mema: Kanisa la Romani Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki. Mdo. 19:4; Uf. 2:5; Isa. 54:10; (66:2; Hos. 14:2); Luka 24:46-47; Heb. 11:6; (Yer. 31:19).

2. Kwamba imani si muhimu kwa toba (yaani toba haihusiani na imani): Makanisa ya Kikalvini, Wamethodisti, Evangelical Congregational Church, Wamoraviani, Jeshi la Wokovu, Free Will Baptists. Mat. 3:2; Mat. 5:6, Yn. 3:16.

3. Kwamba kimsingi toba ni pamoja na kuacha dhambi na kufanywa upya moyoni. Kanisa la Roman Katoliki, Kanila la Orthodox la mashariki, Wamenonaiti, Wamomeni, Free Will Baptists, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Unitarians, Universalists, Waprotestanti Huru, Wasabato, Wakempbelaiti, Calvinistic Reformed Churches, Wamethodisti, Evangelical Congregational, Wamoraviani. Zab. 6:3-4; Rum. 4:6; (1 Wafalme 8:47; Eze. 14:6; Lk. 17:4; Mdo. 26:20).

XV. YAHUSUYO UTAKASO NA MATENDO MEMA

TUNAAMINI (a) kwamba matendo mema ni matokeo ya kuokolewa kwa imani ya kweli ambayo hutokana na nguvu ya Roho Mtakatifu kulingana na amri za Mungu kwa kusudi la kumtukuza Mungu na kuonyesha shukrani (b) kwamba kwa kuwa utakaso katika maisha haya si mtimilifu (unaweza kutiwa dosari), vivyo hivyo matendo ayafanyayo mtu aliyeongolewa huweza kutiwa dosari kwa udhaifu wa mwili; (c) kwamba matendo mema sharti yatendwe, si kwa kusudi la kupokea

msamaha wa dhambi au kununua uzima wa milele, bali yaonyeshe imani na shukrani kwa ajili ya mema ya Mungu yaliyopokelewa na yule aliyeokolewa.

a) Mat. 15:9. Nao *waniabudu bure*, wakifundisha *mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu.*

Yn. 15:5. Mimi ni mzabibu; ninyi ni matawi, *akaaye ndani yangu nami ndani yake, huyo huzaa sana*; *maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lolote.*

1 Kor. 10:31. Basi, mlapo au mnywapo, au mtendapo neno lolote, fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu. (Tazama pia Kol. 3:7).

b) Rum. 7:21-24. Basi nimeona sheria hii, ya kuwa kwangu mimi nitakaye kutenda lililo jema, *lipo lililo baya*. Kwa maana naifurahia sheria ya Mungu kwa utu wa ndani, *lakini katika viungo vyangu naona sheria iliyo mbali, inapiga vita na ile sheria ya akili zangu*, na kunifanya mateka ya ile sheria ya dhambi iliyo katika viungo vyangu. Ole wangu, maskini mimi! Ni nani *atakayeniokoa na mwili huu wa mauti?*

Gal. 5:17. Kwa sababu *mwili hutamani ukishindana na Roho*, na Roho kushindana na mwili; *kwa maana hizi zimepingana*, hata *hamwezi kufanya* mnayotaka.

c) Mat. 5:16. Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate *kuyaona matendo yenu mema*, *wamtukuze Baba* yenu aliye mbinguni.

Efe. 2:8-9. Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala *si kwa matendo*, mtu awaye yote asije akajisifu.

Efe. 2:10. Maana tu *kazi yake*, *tuliumbwa katika Kristo Yesu*, *tutende matendo mema*, ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo.

Yak. 2:17-18. Vivyo hivyo na imani, isipokuwa ina matendo, imekufa nafsini mwake. Lakini mtu atasema, wewe unayo imani, nami ninayo matendo. Nionyeshe imani yako pasipo matendo, nami *nitakuonyesha imani yangu kwa njia ya matendo yangu.*

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba utakaso mkamilifu na matendo mema yanawezekana katika maisha haya: Kanisa la Roman Katoliki, Waarmenia, Wamethodisti, Evangelical United Brethren, Evangelical Congregational, Jeshi la Wokovu, Schwenkfeldians, Unitarians, Wamomeni, Shakers, Holiness Churches. Waf. 3:12; 1 Thes. 4:1; 2 Kor. 4:16; Efe. 4:15; Yak. 3:2; (Yer. 17:9; Rum. 8:7).

2. Kwamba hata wasiozaliwa mara ya pili (okolewa) wanaweza kutenda matendo mema: Waarmenia, Wakempbelaiti, Unitarians, Makanisa ya Yerusalemu Mpya, Quakers. Efe. 2:10; Rum. 14:23; Mat. 7:16; Yn. 15:5.

3. Kwamba matendo yoyote mema yanahesabiwa kuwa ni matendo mema hata kama yametendwa pasipo amri maalum ya Mungu ili mradi yanalingana na maagizo ya Kanisa: Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki. Kol. 2:16-23; 1 Tim. 4:1-5.

4. Kwamba mtu mwadilifu aweza kufanya matendo ya ziada kwa ajili ya faida ya wengine: Kanisa la Roman Katoliki. Isa. 64:6; Luka 17:10; Zab. 49:7-8.

5. Kwamba matendo mema ya Mkristo ni safi na matakatifu: Quakers, Ebr. 12:1; Rum. 7:8-23; Gal. 5:17; (Isa. 64:6).

6. Kwamba matendo mema ni sharti la kupata wokovu: Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki, Waldensians, Wamenonaiti, Wakempbelaiti, Wasabato, Quakers, Makanisa ya Yerusalemu, Wamomeni, Christian Israelites. Mat. 5:16; Efe. 2:9-10; Yn. 3:16; Habakuki 2:4; Yn. 3:36. Pia Lodgery, Modernists, and Sectarian Churches kwa ujumla.

XVI YAHUSUYO SALA/MAOMBI

TUNAAMINI (a) kwamba sala ni ibada takatifu ambayo kwayo Wakristo humwita Mungu wa kweli na aliye hai kwa ujasiri kwa jina la Mpatanishi Yesu Kristo kwa ajili ya mahitaji yao, na pia kwa njia hiyo kumsifu na kumshukuru kwa baraka wanazopokea maishani mwao: (b) kwamba Wakristo wanapaswa kujiombea na kuwaombea wengine bila ubaguzi,

na hasa wale walio wa nyumba ya imani; (c) kwamba Wakristo wasiwaombee wafu: (d) kwamba Wakristo wanapaswa kuomba kila wakati na kila mahali kwa ajili yao wenyewe na kwa ajili ya wengine, na kumtegemea Kristo na kumwachia Mungu namna na wakati atakapowapa mahitaji yao.

a) Zab. 10:17. Bwana, *umeisikia tamaa ya wanyonge*, utaitengeneza mioyo yao, utalitega sikio lako.

Zab. 27:8. Uliposema, *nitafuteni uso wangu*, *moyo wangu umekuambia*, *Bwana, uso wako nitautafuta*.

Waf. 4:6. Msijisumbue kwa neno lolote; *bali katika kila neno kwa kusali na kuomba, pamoja na kushukuru*, *haja zenu na zijulikane* na Mungu.

b) 1 Tim. 2:1-3. Basi, kabla ya mambo yote, nataka dua, na sala, na maombezi, na shukrani, zifanyike *kwa ajili ya watu wote*; kwa ajili ya wafalme na wote wenye mamlaka, tuishi maisha ya utulivu na amani, katika utauwa wote na ustahivu. Hili ni zuri, nalo lakubalika mbele za Mungu Mwokozi wetu.

c) Ebr. 9:27. Na kama vile watu wanavyowekewa kufa *mara moja*, na baada ya kufa *hukumu*.

d) 1 Tim. 2:8. Basi, nataka wanaume wasalishe kila mahali, huku wakiinua mikono iliyotakata pasipo hasira wala majadiliano.

XVII YAHUSUYO VYOMBO VYA NEEMA

TUNAAMINI (a) kwamba Mungu hatoi baraka za kiroho zinazodhaminiwa na Kristo, kama vile msamaha wa dhambi, Roho Mtakatifu n.k., isipokuwa vyombo vya neema vilivyowekwa wakfu na yeye; (b) kwamba vyombo hivi vya neema ni Injili, na Sakramenti za Ubatizo na Chakula cha Bwana; (c) kwamba Injili kuwa chombo cha neema kunathibitishwa kikamilifu na Mdo. 20:24-32; Rum. 10:17; na kuhusu Ubatizo kuwa chombo cha neema inathibitishwa katika Mdo. 2:38; Tito. 3:5; na kuhusu Chakula cha Bwana inathibitishwa katika Luka 22:19-20; Mat. 26:28; (d) kwamba kwa sababu hii, yaani kwa kusema Injili na Sakramenti hizi ni

vyombo pekee vya neema vilivyowekwa wakfu na Mungu, Kristo analiagiza Kanisa kwenda ulimwenguni pote kuihubiri Injili na kutoa Sakramenti hizo (Marko 16:15-16; (e) kwa hiyo basi, vyombo vingine vyote vilivyowekwa na wanadamu ili kulijenga Kanisa ni "vipimo vipya" ambavyo kwavyo Kanisa halijengwi, bali linabomolewa.

a) 1 Kor. 1:21. Kwa maana *katika hekima ya Mungu*, dunia isipopata kumjua Mungu kwa hekima yake, Mungu alipenda kuwaokoa *waaminio kwa upuuzi* wa lile neno *linalohubiriwa*.

1 Kor. 12:13. Kwa maana katika Roho mmoja *sisi sote tulibatizwa* kuwa mwili mmoja, kwamba tu Wayahudi, au kwamba tu Wayunani; ikiwa tu watumwa au ikiwa tu huru; *nasi sote tulinyweshwa Roho mmoja*.

b & c) Mdo. 20:24, 32. Lakini siyahesabu maisha yangu kuwa kitu cha thamani kwangu kama kuumaliza *mwendo wangu na huduma ile niliyopokea kwa Bwana Yesu, kuishuhudia Habari Njema ya neema ya Mungu*. Basi sasa nawaweka katika mikono ya Mungu, na kwa *neno la neema yake*, ambalo *laweza kuwajenga* na *kuwapa urithi* pamoja nao wote waliotakaswa.

Rum. 10:17. Basi imani, chanzo chake ni *kusikia*; na kusikia huja kwa *neno la Kristo.*

Mdo. 2:38. Petro akawaambia, tubuni mkabatizwe kila mmoja kwa jina lake Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu.

Mat. 26:28. Kwa maana hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya weingi kwa ondoleo la dhambi (Tazama pia Tit. 3:5; Luka 22:19-20).
d) Marko 16:15-16. Akawaambia, enendeni ulimwenguni mwote, *mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe*. Aaminiye na *kubatizwa ataokoka*; asiyeamini, *atahukumiwa*.

e) 1 Kor. 3:11 Maana msingi mwingine hakuna mtu awezaye kuuweka, isipokuwa ni ule uliokwisha kuwekwa, yaani, Yesu Kristo. (Yn. 6:63b. Maneno hayo niliyowaambia ni roho, tena ni uzima).

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba zipo Sakramenti saba na kwamba hizo ndizo vyombo vya neema: Waroma na Makanisa ya Orthodox ya Mashariki. Mat. 28:19; Mat. 26:26-28.

2. Kwamba Sakramenti, yaani Ubatizo na Chakula cha Bwana si vyombo vya neema ambavyo kwa njia yake Mungu huwapa waaminio neema na Roho wake. Makanisa ya Kikalvini, Wapresbeteriani, Congregational Christians, Wabatisti, Wamenonaiti, Wamethodisti, Evangelical United Brethren, Evangelical Congregational Church n.k. (Tazama vifungu vya juu).

3. Kwamba Mungu hatoi baraka za kiroho zilizonunuliwa na Kristo mwenyewe kwa njia ya vyombo hivyo vya neema, bali pia hutoa mara moja kwa njia ya vyombo hivyo vya neema. Makanisa ya Kikalvini, Wamethodisti, Wabatisti, Waprebesteriani, Jeshi la Wokovu. Isa. 55:10-11; Yn. 6:68; Mdo. 13:26; Mdo. 4:12; 1 Kor. 6:11; Gal. 3:26-27; Efe. 5:25-26; Lk. 7:30.

XVIII. YAHUSUYO SHERIA NA INJILI

TUNAAMINI (a) kwamba ili Neno la Mungu lihubiriwe kwa usahihi, ni lazima kuangalia kwa makini tofauti iliyoko kati ya Sheria na Injili; (b) kwamba Sheria hufunua dhambi, hutangaza ghadhabu ya Mungu, huwahukumu wasiomtii Yeye kikamilifu, tena hutoa maagizo kulingana na mapenzi ya Mungu, kuhusu ni nini wanadamu wanapaswa kufanya, na nini hawapaswi kufanya, hata hivyo, pasipo kutoa nguvu ya kufanya matendo mema yanayodaiwa, ili kwamba asiwepo mwanadamu anayeweza kuokolewa kwa matendo ya Sheria; (c) kwamba Injili ni ujumbe wa neema ya wokovu katika Kristo Yesu, ambayo kwayo Roho Mtakatifu huumba imani ndani ya wanadamu na kwa hiyo huwaokoa; (d) kwamba Sheria ihubiriwe katika ukali wake wote na Injili nayo ihubiriwe katika utamu wake wote.

a & b) Rum. 4:15. Kwa sababu Sheria ndiyo ifanyayo hasira; maana pasipokuwa Sheria, hapana kosa.

Gal. 3:21. Basi je! Torati haipatani na ahadi za Mungu? Hasha! Kwa kuwa, kama ingalitolewa sheria iwezayo kuhuisha, yakini haki ingalipatikana kwa sheria (Tazama pia Rum. 3:27; Efe. 2:8-9).

Kumb. 27:26. Na alaaniwe asiyeyaweka imara maneno ya torati hii kuyafanya (Tazama pia Rum. 3:20; Zab. 143:2.
c) 1 Tim. 1:15. Ni neno la kuaminiwa, tena lastahili kukubalika kabisa, ya kwamba Kristo Yesu alikuja ulimwenguni awaokoe wenye dhambi.

Yn. 3:16. Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.

Lk. 2:10. Malaika akawaambia, msiogope; kwa kuwa mimi ninawaletea habari njema ya furaha kuu itakayokuwa kwa watu wote.

d) Gal. 3:10. Kwa maana wale wote walio wa matendo ya sheria, wako chini ya laana; maana imeandikwa, amelaaniwa kila mtu asiyedumu katika yote yaliyoandikwa katika kitabu cha torati, ayafanye.

Rum. 1:17. Kwa maana haki ya Mungu inadhihirishwa ndani yake, toka imani hata imani; kama ilivyoandikwa, mwenye haki ataishi kwa imani.

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba Injili pia ni mafundisho yahusuyo matendo mema: Kanisa la Roman Katoliki, Waarmenia, Wamethodisti, Evangelical United Brethren, Evangelical Congregational. 1 Tim. 1:15; Yn. 1:7; Yn. 3:16; (Rum. 10:15; Gal. 1:6-9; Efe. 6:15; 2 Thes. 2:14; 2 Tim. 1:10).

2. Kwamba Injili ni nuru ya ndani ya nafsi inayotolewa kwa wanadamu mara moja ambayo ni kipawa cha Roho Mtakatifu. Quakers,. Lk. 4:18-19; Efe. 1:13; Efe. 2:17; (Rum. 10:17).

3. Kwamba ahadi ya Injili ina masharti, na hutolewa kwa wale wanaomtii Mungu na kuzitii sheria za Kanisa. Kanisa la Roman Katoliki. (Rum. 10:5-8; 11:6); Rum. 4:16; Mdo. 16:31.

4. Kwamba mwanadamu anakuwa Mkristo kwa kuitii sheria: Wamethodisti, Kanisa la Roman Katoliki. Gal. 3:2-5; Gal. 3:21-22; 2 Kor. 3:6.

5. Kwamba hata katika Agano Jipya Wakristo wanapaswa kuzitii (kutawaliwa) na sheria zinazohusiana na sikukuu: Kanisa la Roman Katoliki (sheria za mitume na warithi wao), Kanisa la Orthodox la Mashariki, Wapresbeteriani, Congregational Christians, Free Will Baptists, Wabatisti, Wamenonaiti, Wamethodisti, Evangelical United Brethren, Evangelical Congregational Church, Wamoraviani, Quakers, Wamomeni (sheria za sikukuu kuitakasa Siku ya Sabato zinapaswa kujumuisha siku ya Jumapili), Wasabato (maadhimisho ya Sabato ama Siku ya Saba), Irvingites (sheria zihuzuzo fungu la kumi). Ebr. 10:1; Kol. 2:16; Gal. 5:12-13; Mdo. 15:10, 28-29; Rum. 14:5-6; Gal. 4:10-11; Mk. 2:27; Gal. 5:3; Gal. 2:3-5.

XIX. YAHUSUYO SAKRAMENTI

TUNAAMINI (a) kwamba Sakramenti ni vyombo vya neema vilivyowekwa na Mungu, ambavyo kwa njia ya vitu vionekanavyo vinapounganishwa na Neno lake, Mungu anatoa, kupitisha na kuweka chapa ya neema yake ndani ya wanadamu ambayo Kristo aliwastahilisha kutokana na mateso na kifo chake; (b) kwamba Kristo aliweka Sakramenti mbili tu nazo ni Ubatizo Mtakatifu na Chakula cha Bwana.

a) Yohana 3:5. Yesu akajibu, Amini, amin, nakuambia, mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho, hawezi kuingia ufalme wa Mungu.

Tit. 3:5. Si kwa sababu ya matendo ya haki tuliyotenda sisi; bali kwa rehema yake, kwa kuoshwa kwa kuzaliwa kwa pili na kufanywa upya na Roho Mtakatifu.

b) Mat. 28:18-20. Yesu akaja kwao, akasema nao, akawaambia, nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu; na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi niko pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari.

Mk. 16:15-16. Akawaambia, enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe. Aaminiye na kubatizwa ataokoka; asiyeamini, atahukumiwa.

Lk. 22:19-20. Akatwaa mkate, akashukuru, akaumega, akawapa, akisema, huu ndio mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu. Kikombe nacho vivyo hivyo baada ya kula; akisema, kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu, inayomwagika kwa ajili yenu (Tazama pia Mat. 26:28).

TUNAKATAA mafundisho yafuatayo kwa sababu ni kinyume na Maandiko Matakatifu:

1. Kwamba Kristo aliweka sakramenti zingine tano tofauti na Sakramenti ya Ubatizo na Chakula cha Bwana. Kwamba Sakramenti hizo ni Kipaimara, Kitubio, Upako wa Mwisho, Upadrisho, na Ndoa. Kanisa la Roman Katoliki, Kanisa la Orthodox la Mashariki (Tazama vifungu vya hapo juu).